

Předmět, třída, téma	Přírodopis, 2. stupeň – ročník záleží v článku je totiž vícero témat – Plazi, Ryby, Obojživelníci, Ptáci)
Cíl – čtenářský (co žáky učíme z oblasti čtení a práce s textem)	- Naučit se, jak zhruba přelést text a porozumět hlavnímu sdělení. (Aktivita 3 / Přelést zhruba text a porozumět hlavnímu sdělení) - nebo - Naučit se, jak v textu vyhledat informaci. (Aktivita 2 / Vyhledej konkrétní informaci)
Cíl – oborový (alespoň v náznaku představit téma, jaké části hodiny se práce s textem týká apod.)	žák by měl prostřednictvím textu dokázat interpretovat informace týkající se vybraných živočichů.
Bibliografická citace použitého textu, odkaz na text. Byl-li text upraven oproti originálu, uvést.	SOCHA, Vladimír, 2019. Obři mezi zvířaty: Kdo jsou největší tvorové současnosti. Stoplusjednička [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: https://www.stoplusjednička.cz/obri-mezi-zviraty-kdo-jsou-nejvetsi-tvorove-soucasnosti
Použité metody a způsob organizace práce	- Přelést zhruba tyto titulky a fotografie. - Která důležitá slova jste zachytili? - Co ukazují fotografie? Jak fotografie doplňují smysl textu? - Přelést/a jsi zhruba titulek i fotografie. O čem podle tebe bude článek pojednávat? - Vyhledávání konkrétních informací
Další poznámky, pomůcky apod.	

Proč jste vybrali tento text (pro jaký ročník):

Tento text pojednává zajímavou formou o největších tvorech na Zemi, zároveň přináší jistou komparaci s minulostí. Ročník zde nedokážu posoudit, neboť se věnuje vícero druhům živočichů. Jedná se spíše o zajímavosti ze světa přírody, nicméně žáci si mohou vybrat jeden druh zvířat diskutovat o něm, porovnávat je s minulostí...

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obři mezi zvířaty: Kdo jsou největší tvorové současnosti

03.05.2019 - Vladimír Socha

Zřejmě úplně každý ví, že největším suchozemským zvířetem současnosti je slon, ale rekordmani z kategorie ptáků, plazů nebo obojživelníků mají podstatně menší publicitu. Pozornost si zaslouží také dávno vyhynulí giganti dob minulých

Plejtvák obrovský (*Balaenoptera musculus*) dosahuje délky přes 33 metrů a hmotnosti 190 tun.

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.
Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

+ 1 fotografie

Největším savcem dneška je zároveň také největší známý živočich všech dob, kytovec **plejtvák obrovský** (*Balaenoptera musculus*). Rekordmanem je pouze z hlediska hmotnosti, protože jeho maximální zjištěnou délku 33,6 metru hravě překonávalo několik druhohorních dinosaurů. K hmotnosti 190 tun se už ale žádný suchozemský tvor zřejmě nikdy nepřiblížil. Na souši je největším savcem a také největším suchozemským zvířetem současnosti **slon africký** (*Loxodonta africana*) s maximální zjištěnou hmotností 12,2 tuny a výškou rovných 4 metrů v kohoutku. Ještě vyšší je **žirafa** (*Giraffa camelopardalis*), jejíž rekordní změřený jedinec čněl do výše 5,87 metru.

Nepřekonatelné kolosy

Největším suchozemským savcem minulých geologických období byl obří třetihorní asijský lichokopytník **Paraceratherium**. Tento nosorožcům příbuzný obr dosahoval pětimetrové výšky ve hřbetě, měl jeden a půl metru dlouhou hlavu a na délku přesahoval 8 metrů. Jeho hmotnost činila až 16 tun, takže vážil stejně jako tři velcí sloni!

V současnosti je největším žijícím opeřencem africký **pštros dvoupřstý** (*Struthio camelus*) s výškou až 2,7 metru a hmotností nejméně 156 kilogramů (údaje o jedincích s hmotností kolem 200 kilogramů nejsou potvrzené). Také vajíčka těchto ptáků jsou největší,

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

jaká dnes můžete v přírodě vidět, dosahují totiž hmotnosti až 1,4 kg. Největším rozpětím křídel kolem 3,7 metru se může v současnosti chlubit **albatros stěhovavý** (*Diomedea exulans*). Z velkých dravých ptáků je pak nejimpozantnější jihoamerický **kondor andský**, jehož rozpětí může přesáhnout 3,2 metru.

Mezi největší pravěké ptáky patřil zřejmě madagaskarský „sloní pták“ *Aepyornis maximus*. Při výšce přes 3 metry dosahoval hmotnosti až kolem 500 kilogramů, tedy zhruba trojnásobku váhy největších pštrosů. Největší rozpětí křídel měl obří teratom *Argentavis magnificens*, který žil před 6 miliony let na území dnešní Argentiny. Jeho rozepjatá křídla měřila až osm metrů!

Plazi velikosti XXL

Zlatou éru plazů období druhohor již nemohou současné ekosystémy zopakovat ani v oboru velikosti. Přesto i dnes existují obří plazi, mezi nimiž je jasným rekordmanem **krokodýl mořský** (*Crocodylus porosus*) žijící v Austrálii a jihovýchodní Asii. Jeho průměrná délka je 4–5,5 metru, ale rekordní jedinec dosáhl délky 6,3 metru a hmotnosti téměř 1,4 tuny. Nejdelším – i když zdaleka ne tak těžkým – plazem je však had **krajta mřížkovaná** (*Python reticulatus*) rovněž z jihovýchodní Asie. Nejdelší známí jedinci dosáhli údajně délky asi 9,7 metru, ale potvrzený rozměr má hodnotu „jen“ 6,95 metru. S maximální délkou 6,6 metru moc nezaostává ani jihoamerická **anakonda velká** (*Eunectes murinus*), která je navíc podstatně mohutnější. Z dnešních želv pak velikostně kraluje **kožatka velká** (*Dermochelys coriacea*) s délkou až 2,7 metru a nejvyšší zjištěnou hmotností 932 kilogramů.

V kategorii plazů všech dob je absolutní vítěz zcela jasný – je jím obří sauropodní dinosaur *Argentinosaurus huinculensis*. Žil v době svrchní křídy před 95 miliony let, dosahoval délky kolem 35 metrů a hmotnosti přes 80 tun. Fragmentární zkameněliny však ukazují na existenci ještě větších dinosaurů, o kterých toho ale zatím mnoho nevíme.

Obojživelní velikáni

Ačkoliv doba devítimetrových prvohorních obojživelníků dávno skončila, i v dnešní přírodě je možné narazit na neobvykle velké druhy. Rekordmanem je **velemlok čínský** (*Andrias davidianus*) z jihovýchodní Asie, který dorůstá délky až 183 cm a hmotnosti 64 kilogramů. Podobně velký je také **velemlok japonský** (*Andrias japonicus*) a maximální zjištěnou délkou 153 cm a hmotností kolem 36 kilogramů. Největší dnes žijící žába je **veleskokan goliáš** (*Conraua goliath*) z Kamerunu a Rovnické Guineje. Tato úchvatná „žabka“ dosahuje hmotnosti až 3,2 kilogramu a délky těla 33 cm, nepočítaje v to ovšem nohy. Zvláštní skupinou obojživelníků jsou také beznozí červoři, jejichž největším zástupcem je dnes druh **cecílie Thompsonova** (*Caecilia thompsoni*) z Kolumbie s délkou až 1,5 metru a hmotností kolem 1 kilogramu.

Zřejmě největším obojživelníkem v historii života na Zemi byl temnospondyl *Prionosuchus plummeri*. Tento až devět metrů dlouhý obr žil v období prvohorního permu (asi před 270 miliony let) na území dnešní Brazílie. Rekordní žábou všech dob byla „ropucha z pekla“ *Beelzebufo ampinga*. Před 70 miliony let žila na Madagaskaru, bez nohou byla dlouhá 40 cm a vážila přes 4 kilogramy. Mohla požídat i mláďata dinosaurů!

Goliášové mezi rybami

Jestliže nepočítáme paryby s chrupavčitou kostrou, kam patří také velcí žraloci a rejnoci, pak je největší v současnosti žijící rybou podivně tvarovaný **měsíčník svítivý** (*Mola mola*). Má rozpětí ploutví až 4,2 metru, délku těla 3,3 metry a hmotnost kolem 2 300 kilogramů. Z ryb „klasičtějšího“ tvaru je pak největší jeseterovitá ryba **vyza velká** (*Huso huso*) z Kaspického a Černého moře. Ta může dosáhnout délky až 7,3 metru a hmotnosti téměř 1,6 tuny. Ještě delší je pak podstatně méně robustní paprskoploutvá oceánská ryba **hlístoun červenohřívý** (*Regalecus glesne*), dlouhá přinejmenším 13,7 metru a těžká až zhruba 280 kilogramů. Nepotvrzené údaje o tomto „královi sledů“ (jak zní jeho anglická přezdívka) však mluví i o jedincích dosahujících délky až 16,7 metru.

TIP: Největší krokodýli světa: Rekordmani současnosti i minulosti

Největší dnes známou kostnatou rybou byl jurský **Leedsichthys problematicus**, žijící v době před 165 miliony let. Je pravděpodobné, že tyto obří ryby mohly dosáhnout délky přes 20 metrů a hmotnosti až kolem 100 tun.